

Polityka społeczna wobec cudzoziemców – konwersatorium monograficzne

Prowadzący: dr Łukasz Łotocki
Instytut Polityki Społecznej
Wydział Dziennikarstwa i Nauk Politycznych UW

Cel zajęć: wprowadzenie do socjologicznych i politologicznych teorii związanych z migracjami międzynarodowymi, omówienie sytuacji różnych kategorii i grup cudzoziemców w Polsce oraz prowadzonej wobec nich polityki.

Program zajęć:

1. *Obcy to nie wróg. Wprowadzenie do analiz migracji międzynarodowych.*

Migracje międzynarodowe jako przedmiot zainteresowań socjologii migracji i polityki społecznej. Teorie migracji. Metody i techniki badań nad migracjami międzynarodowymi. *Obcość* jako kategoria analityczna w badaniach nad relacjami międzygrupowymi. Różne interpretacje pojęcia *obcości* i *obcego*. Mechanizmy społeczne związane z obcością: kategoryzacja *swoi-obcy*, *obcość* jako korelat tożsamości, dystans społeczny (skala Bogardusa), stereotypizacja, uprzedzenia, stygmatyzacja, dyskryminacja, marginalizacja i wykluczenie, ksenofobia, rasizm, nietolerancja, relatywizm kulturowy, filoksena, ksenocentryzm, samospełniające się proroctwo, krańcowy błąd atrybucji, alchemia moralna, teoria kozła ofiarnego, teoria grup odniesienia. Asymilacja, akulturacja, amalgamacja, integracja.

Lektury:

Ł. Łotocki, *Obcość etniczna w perspektywie socjologiczno-politologicznej*, Oficyna Wydawnicza ASPRA-JR, Warszawa 2009 (rozdział 1 i 2)

E. Nowicka, *Swojskość i obcość jako kategorie socjologicznej analizy*, w: *Swoi i obcy* (red. E. Nowicka), Uniwersytet Warszawski, Instytut Socjologii, Warszawa 1990

G. Simmel, *Obcy*, w: *Socjologia* (przekład M. Łukaszewicz), Warszawa 2005, Wydawnictwo Naukowe PWN

W. G. Sumner, *Naturalne sposoby postępowania w gromadzie* (przełożyli i opatrzyli wstępem M. Kempny i K. Romaniszyn), Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 1995

2. *Integracja, obojętność czy dystans? Polityka i regulacje prawne wobec cudzoziemców w Polsce.*

Polityka imigracyjna, polityka integracyjna, polityka antydyskryminacyjna. Instytucje centralne, samorządowe i pozarządowe podejmujące problematykę cudzoziemców w Polsce. Regulacja pobytu (statusy pobytowe) cudzoziemców w Polsce, regulacje dotyczące podejmowania pracy przez cudzoziemców, regulacje dotyczące edukacji cudzoziemców, programy integracyjne wobec cudzoziemców. Plany dotyczące polityki wobec cudzoziemców w Polsce.

Lektury:

M. Duszczyk, *Wyzwania polskiej polityki migracyjnej a doświadczenia międzynarodowe*, w: *Polityka migracyjna jako instrument promocji zatrudnienia i ograniczania bezrobocia* (red. R. Kaczmarczyk, M. Okólski), Ośrodek Badań nad Migracjami UW, Warszawa 2008

Ł. Łotocki, *Integracja i dyskryminacja – krajobraz 2009*, Fundacja Instytut Spraw Publicznych, Warszawa 2009, www.isp.org.pl (rozdział 3, 8, 9)

A. Weinar, *Europeizacja polskiej polityki wobec cudzoziemców 1990-2003*, Wydawnictwo Naukowe SCHOLAR, Warszawa 2006 (rozdział 1 i 2)

Czym chata bogata. Pomoc dla cudzoziemców z poszukujących ochrony w Polsce w świetle badań społeczności i instytucji lokalnych (red. G. Firlit-Fesnak, Ł. Łotocki), Oficyna Wydawnicza ASPRA-JR, Warszawa 2008 (część III)

3. Co nas łączy, a co dzieli? Krajobraz etniczny i integracyjny Polski.

Cudzoziemcy, cudzoziemcy poszukujący ochrony, uchodźcy, imigranci zarobkowi, imigranci edukacyjni, imigranci przymusowi, mniejszości narodowe i etniczne, grupy narodowe i etniczne – omówienie pojęć. Skala imigracji, przegląd dostępnych danych dotyczących migracji, cudzoziemców oraz mniejszości narodowych i etnicznych w Polsce. Cudzoziemcy na rynku pracy, cudzoziemcy w systemie edukacji. Problemy poszczególnych grup imigranckich w Polsce. Omówienie wyników badań opinii publicznej dotyczących imigracji i imigrantów, badań prowadzonych wśród imigrantów, badań prowadzonych wśród pracodawców, badań dotyczących integracji i dyskryminacji imigrantów.

Lektury:

G. Firlit-Fesnak, *Cudzoziemcy ubiegający się o status uchodźcy; niełatwa teraźniejszość, niepewna przyszłość*, w: *W poszukiwaniu bezpiecznej przystani. Cudzoziemcy z Czeczenii w Polsce* (red. G. Firlit-Fesnak), Oficyna Wydawnicza ASPRA-JR, Warszawa 2008

A. Grzymała-Kazłowska, R. Stefańska, M. Szulecka, *Podobieństwa i różnice w integracji imigrantów o różnym statusie prawnym*, w: *Między jednością a wielością. Integracja odmiennych grup i kategorii imigrantów w Polsce* (red. A. Grzymała-Kazłowska), Ośrodek Badań nad Migracjami UW, Warszawa 2008

T. Halik, E. Nowicka, *Wietnamczycy w Polsce. Integracja czy izolacja?*, Instytut Orientalistyczny, Wydział Neofilologii UW, Warszawa 2002 (Część I, rozdział 2, 3)

Ł. Łotocki, *Integracja i dyskryminacja – krajobraz 2009*, Fundacja Instytut Spraw Publicznych, Warszawa 2009, www.isp.org.pl (rozdział 3, 4, 5, 6)

4. Ararat nad Wisłą. Losy cudzoziemców w Polsce na przykładzie Ormian.

Ormianie w perspektywie historycznej – Polska i świat. Armenia i diaspora ormiańska na świecie w czasach współczesnych. Ormianie we współczesnej Polsce w świetle dostępnych danych. Mniejszość ormiańska a imigranci ormiańscy. Okoliczności przyjazdu imigrantów ormiańskich do Polski. Legalizacja pobytu. Kontakty ze społeczeństwem polskim. Edukacja i kontakty z instytucjami edukacyjnymi. Rynek pracy i kontakty z instytucjami rynku pracy. Perspektywy i plany.

Lektury:

A. Chodubski, *Swoistość diaspory ormiańskiej*, w: *Migracje i Społeczeństwo*, nr 6/2001.

G. Kucharczyk, *Pierwszy Holocaust XX wieku*, Stowarzyszenie Kulturalne Fronda, Warszawa 2004.

Ł. Łotocki, *Między swojskością a obcością? Imigranci z Armenii w Polsce*, Oficyna Wydawnicza ASPRA-JR, Warszawa 2008 (rozdział 3, 4, 7).

T. Marciniak, *Ormianie w Polsce na tle innych typów i modeli społeczności rozproszonych*, w: *Wędrowcy i migranci. Pomędzy marginalizacją a integracją* (red. E. Nowicka, B. Cieślińska), Zakład Wydawniczy NOMOS, Kraków 2005.

Forma zaliczenia: obecność i aktywność na zajęciach, pozytywna ocena z pracy semestralnej.